

SPIRITUL ENCICLOPEDISMULUI ȘI ARGEȘUL

PETRE POPA*

Elaborarea *Volumului IV (S-Z)*, din *Enciclopedia Argeșului și Muscelului*, conferă posibilitatea completării studiului nostru introductiv, prezentat, succesiv, la *Volumul I (A-C)*, *Volumul II (D-K)*, *Volumul III (L-R)*, extinzând, sensibil, cadrul informal adresat potențialilor cititori. *Tomurile* invocate sunt disponibile în manieră electronică.

Așadar, realizarea unei ample lucrări de factură enciclopedică devine, pentru cei implicați într-un asemenea proiect, o adevărată *piatră unghiulară* a experienței lor editoriale. Axioma derobează faptul că tratarea unitară a domeniilor tematice apare relativ târziu, comparativ, bunăoară, cu sfera de cuprindere *proprie* descripțiilor clasice *segmentiale*.

Din atare punct de vedere, principii inedite a dezvoltat *Școala enciclopedică franceză*, structurată în cea de-a doua jumătate a veacului XVIII, concomitent cu evoluția doctrinei *luministe*. Inițiatorul demersului privind apariția primului *lexicon polivalent*, de mari proporții, reprezentativ pentru cultura universală a timpului, este renumitul filosof, scriitor și estetician, Denis Diderot (1713-1784), născut în orașul Langres, absolvent al Universității din Paris, autorul unei vaste literaturi, relevante fiind: *Cugetări asupra interpretării naturii* (1753); *Călugărița* (1760); *Nepotul lui Rameau* (1772); *Jacques fatalistul* (1773); *Saloanele* (1781).

Printre colaboratorii săi, suficient de convingători în sensul spiritualității dialectice, se regăsesc *corifeii* culturii europene: matematicianul filosof, Jean le Rond D'Alembert (1717-1783), care a elaborat *Discursul preliminar*, dar și cuprinzătorul *Tratat de dinamică*; legistul fundamentalist, Charles de Secondat, baron de Montesquieu (1689-1755); gânditorul pamfletar, Paul Henri Dietrich, baron d'Holbach (1723-1789), apreciat pentru *Sistemul naturii* (1770).

Denumită *Enciclopedie sau dicționar rațional al științelor, artelor și meșteșugurilor*, uzual, *Enciclopedia franceză*, lucrarea a fost scrisă și

---

* Pitești.

tipografiată în perioada 1751-1780, având 35 de volume. Considerată *monument* al gândirii moderne, opozantă sensurilor medievisticii obscurantiste, dezvoltă oportunitatea interferenței concluziilor savante cu viața socială și civică a națiunilor, relevă modalitatea pragmatică de a analiza, prin sinteze comparatiste, evoluția umanității, surprinde acțiunile novatoare ale etapei amintite, direcționează perspectiva.

Arhetipul enciclopedic francez s-a extins, treptat, în toate statele occidentale, ulterior și pe alte coordonate geografice. Așa, de exemplu, importanță majoră prezintă *Noua enciclopedie americană*, apărută la mijlocul secolului XIX (1857-1860), dar și cele din Germania, Rusia, Marea Britanie. Cu deosebire, în perioada interbelică s-au diversificat, editorial, lucrările de anvergură, acceptându-se apariția tomurilor pe domenii, sau alfabetic, indiferent de explicitarea enunțurilor. Acum, majoritatea covârșitoare a comunităților importante ale *Mapamondului* oferă lectorilor, inclusiv prin modalități *virtuale*, un *conglomerat* informațional, având nuanță generalizatoare. Realitatea denotă *dinamismul* multitudinii succeselor umane, prevalând sectoarele productive, livrându-se, într-un spațiu excesiv condensat, informații *globale*, ori pentru anumite priorități existențialiste.

În ceea ce privește preocupările autohtone, un semnal autentic îl oferă inițiativele editoriale enciclopedice ale profesorului bănățean Constantin Diaconovici Loga (Caransebeș, 1 noiembrie 1770 – Buda, 12 noiembrie 1850). Apoi, la 7 februarie 1895, conducerea *Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (Astra)*, cu sediul la Sibiu, hotărăște elaborarea și publicarea *Enciclopediei române*, coordonator Corneliu Diaconovich (1859-1923), prim-secretar al acestui for. Cartea are trei volume (1898-1904), fiind realizată prin „*conlucrarea reprezentanților literari ai tuturor țărilor și ținuturilor locuite de români*”. Precizăm faptul că autorul, Corneliu Diaconovich, era un cunoscător avizat al enciclopedismului occidental, editând la Budapesta și la Viena, reședințe ale Imperiului Austro-Ungar, apoi la Sibiu, în Transilvania, periodicul *Rumänische Revue* (iulie 1885-decembrie 1904). Peste 25 de ani, în 1929, Lucian Predescu, născut la Iași (1907), termina, la Cluj, *Enciclopedia Cugetarea. Material românesc, oameni și fapte*, tipărită în Capitală (1940). S-a reeditat în 1999. De asemenea, tot la București, în 1938-1943, s-a publicat *Enciclopedia României*, patru volume, coordonator fiind sociologul, filosoful și esteticianul Dimitrie Gusti (1880-1955).

După 1970, s-au elaborat mai multe enciclopedii autohtone pentru diverse domenii, importante fiind, printre altele: *Enciclopedia istoriografiei românești* (1978), coordonator, academician Ștefan Ștefănescu; *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României* (1994); *Enciclopedia partidelor politice din România (1862-1994)*, de Ion Alexandrescu, Ion Bulei, Ion

Mamina, Ioan Scurtu (1995); *Enciclopedia marilor personalități din istoria și cultura românească de-a lungul timpului* (1999); *Enciclopedia domnilor români*, de Constantin Razachevici (2001); *Enciclopedia geografică a României*, de Dan Ghinea (2002). Un succes incontestabil îl obține *Enciclopedia muzicii românești*, elaborată de Viorel Cosma, tipărită la București în mai multe volume, începând cu 2005. Aceste lucrări, având anvergură națională, conțin, uneori, aprecieri la spațialitatea Argeș-Muscel.

Referindu-ne la portofoliul Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș, considerat unul dintre fondurile reprezentative ale României, cataloagele listează numeroase enciclopedii tradiționale sau actuale, așa cum sunt: *The Encyclopedia Britanica, I-XXIX*, London, 1929; *Encyclopedie Française, I-XVII*, Editura Larousse, Paris, 1937; *The Encyclopedia Americana, I-XXX*, New York, 1976; *Encyclopedia Universalis, I-XXX*, Paris, 1993; *Enciclopedia americanilor*, București, 2003; *Enciclopedia popoarelor: Africa, America, Asia și Oceania*, București, 2006; *Encyclopedia Judaica, I-XXII*, Detroit, 2007.

Lucrări valoroase oferă Biblioteca Universității din Pitești, unde, pe lângă titluri deja citate, detașăm: *Encyclopédie française, I-XVII*, Paris, 1936-1939; *The Penguin Encyclopedia*, Baltimore, 1965; *Encyclopédie générale Larousse: En 3 volumes*, Paris, 1967; *Encyclopedia Universalis*, Paris, 1990; *The New Encyclopedia Britannica*, London, 1995; *The Wordsworth Encyclopedia, I-V*, Hertfordshire, 1995; *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului, I-VII*, București, 1999-2004; *Encyclopaedia of Modern Techniques of Teaching, 1-8*, New Delhi, 2007; *Enciclopedia concisă Britannica*, București, 2009.

Apoi, din evidențele bibliotecii Muzeului Județean Argeș, remarcăm generice precum: *La grande encyclopédie. Inventaire raisonné des sciences, des lettres et des arts. Société de savants et de gens de lettres, 1-31*, Paris, 1889; *Enciclopedia română, 1-3*, coordonator, Corneliu Diaconovich, Sibiu, 1898-1904; *Encyclopedie de chasseur*, Paris, Librairie Larousse, 1928; *Marea enciclopedie agricolă, 1-5*, coordonator, Constantin Filipescu, București, 1937-1938; *Enciclopedia turistică românească*, redactor responsabil, Mihai Haret, București, 1938.

Dovezi asemănătoare identificăm în biblioteca Muzeului Viticulturii și Pomiculturii Golești, Ștefănești, Argeș, realitate demonstrată, veridică, prin: exemplarele: *Enciclopedia Română de la Alaz*, Seria *Minerva* Cluj (1929; 1930); *Nouveau petit Larousse illustré*, Paris, 1932; *Enciclopedia României, I, II, III, IV, Ediția I*, Imprimeria Națională, București (1938); *Colecționism, muzeologie, patrimonializare*, de Ioan Opreș (2013). Semnale benefice degajă bibliotecile municipale și orașenești, anumite entități rurale civile sau eclesiastice, fondurile personalizate de carte rară.

Ca succesiune valorică, *enciclopediile* sunt urmate de *dicționare* tematice, arborând o tehnologie asemănătoare. Noile apariții prezintă, constant, segmente *disparate* ale creativității umane, ori, paletă *pluraliste*, referitoare, cu deosebire, la persoane. Arhetipul concludent, universalist tradițional, îl reprezintă, fără îndoială, inițiativa francezului Pierre Larousse (1817-1875), cunoscut și apreciat pentru *lexicografia* care îi poartă numele. În 1852, a fondat, la Paris, *Casa de Editură Larousse*, anunțând, motivant, tipărirea anumitor lucrări de interes major. Primul succes de răsunet mondial rămâne *Marele dicționar universal al secolului al XIX-lea*, apărut în 17 volume (1865-1876).

Modelele *Larousse* au devenit, cu timpul, o practică editorială frecventă. Interesant este, din punctul nostru de vedere, faptul că, noua variantă franceză (Paris, 1925), coordonator, Claude Augé, intitulată *Dictionnaires encyclopédiques généraux*, având, în prima parte, 1 114 pagini care explică, sintetic, cuvinte sau expresii ale limbii Hexagonului, iar cele următoare, până la 1 762, invocând personalități și *geografii*, amintește (pagina 1609) așezarea: "Pitesci ou Pitești, v. de Roumanie, Valachie, sur l'Argesu: 20 000 h"/"Pitesci sau Pitești, oraș din România, Valahia, pe Argeșu, 20 000 locuitori". Pentru România sunt alocate 30 de rânduri, pe o coloană (pagina 1 649), reproducându-se și stema regatului. Consemnări asemănătoare ilustrează, diferențiat, alte file aparținând deceniilor contemporane.

Astfel, *Meyers Neus Lexikon*, editat în Germania (Leipzig, 1974), aprecia: „Municipiul Pitești este capitala județului Argeș din sudul României (Muntenia). Are dezvoltată industria chimică, industria lemnului, industria textilă, industria constructoare de autoturisme, industria motoarelor electrice. Nod de cale ferată. Important centru cultural și urbanistic”. Valoroase rămân, ca sursă documentară, volumele: *Dictionnaire encyclopédique pour tous libraire*, Paris, 1980; *Dictionnaire bibliographique des auteurs. Des tous les temps et des tous les pays, I-IV*, Paris, 1983; *Dicționar enciclopedic. 98 de definiții*, Chișinău, 2002; *Dictionary of Education*, New Delhi, 2005.

Comparativ cu debutul seriilor *Larousse*, dicționarele românești plurivalente sunt ulterioare. Se detașează: *Dicționarul topografic și statistic al României* (1872), de Dumitru Frunzescu; *Marele dicționar geografic* (1898-1902), autori, George Ioan Lahovari, Constantin I. Brătianu, Grigore Tocilescu (cinci volume, peste 4 000 de pagini), suport documentar, dicționarele geografice parțiale pentru județe. Peste ceva timp, reținea atenția lexiconul *Dicționar enciclopedic român*, imprimat la București, președintele Comitetului principal de redacție, Athanase Joja: 1962 (*Volumul I, A-C*); 1964 (*Volumul II, D-J*); 1965 (*Volumul III, K-P*); 1966 (*Volumul IV, Q-Z*). Toate înscrisu, alfabetic, nume, localități, instituții cuvinte, zona Argeș-Muscel regăsindu-se dispersat.

În 1972, Editura Enciclopedică Română din Capitală a oferit librăriilor primul *Mic dicționar enciclopedic*, având 1 736 de pagini, compus, după modelul *Dicționarului general Larousse* (1925), din două compartimente: lexic uzual, respectiv persoane, așezări, publicații, foruri politice și administrative, monumente (77 000 de enunțuri), la care se adaugă alocuțiuni și expresii celebre, plasate, tipografic, între cele două secțiuni amintite. Coordonare generală: Aurora Chioreanu, Gheorghe Rădulescu, Aurel Martin, Valeriu Șuteu.

Preocupările domeniului s-au multiplicat, constant, în ultimele perioade. Selectăm: *Dicționarul de Istorie Veche a României* (1976); *Dicționarul personalităților românești ale științelor naturii și tehnicii* (Ioan Albescu, 1982); *Dicționarul universal al arhitecților* (Constantin Paul, 1986); *Economiști la Academia Română* (Vasile Malinschi, 1990); *Dicționar de artă modernă și contemporană* (Constantin Prut, 2002); *Membrii Academiei Române. Dicționar* (Dorina N. Rusu, 1999; 2003); *Dicționarul biografic al literaturii române* (Aurel Sasu, 2006). O realizare importantă este reeditarea actualizată a *Dicționarului enciclopedic român*, amintit mai sus. Noua formă are șapte volume, păstrează metoda *amalgamării* descriptiviste și a apărut, succesiv, pe litere: 1993 (*A-C*); 1996 (*D-G*); 1999 (*H-K*); 2001 (*L-N*); 2004 (*O-Q*); 2006 (*R-Ș*); 2009 (*T-Z*). S-a extins, totodată, practica elaborării lucrărilor asemănătoare cu specific teritorial, referitoare, mai ales, la personalitățile diferitelor sectoare, sugerând vizibil scopuri comerciale, realizate atât în manieră *clasică*, dar și prin sistem *virtual*.

Deosebit de utile pentru cercetători au devenit culegerile, care listează numeroase titluri și autori, așa cum sunt: *Bibliografia românească veche*, I, II, III, IV (1903-1944), inițiatori, Ioan Bianu (1856-1935), Nerva Hodoș (1869-1913), Dan Simonescu (1902-1993); *Bibliografia istorică a României*, culegeri periodice, girate prin Institutul *George Barit*, Cluj-Napoca; *Bibliografia românească modernă (1831-1918)*, patru volume, apărute sub egida Academiei Române.

Cuantumul scrierilor aferente spațiului geo-istoric Argeș-Muscel evidențiază demersuri raportate la: aspecte istorice, geografice, lingvistice, economice sau demografice; rolul unor personalități originare din această parte a României; alte detalii valoroase. Dintre autoritățile în materie, stabilite la București, care au analizat realități specifice arealului nostru, nominalizăm: Nicolae Iorga, George Ioan Lahovari, Constantin D. Aricescu, Constantin Giurescu, Aurelian Sacerdoțeanu, Constantin Alessandrescu, Dan Simonescu, Gheorghe Pârnuță, Augustin Z. N. Pop, Nicolae Leonăchescu, Florian Tucă, Dan Zamfirescu.

La rândul lor, unii autori locali s-au oprit asupra domeniilor preferate din Argeș-Muscel: Ilie Barangă (*Presă*); Grigore Constantinescu (*Etnocultură*)

și monumente); Spiridon Cristocea (*Istorici*); Ion M. Dinu (*Cadre didactice*); Jean Dumitrașcu (*Parlamentari*); Zicu Ionescu, Remus Petre Cîrstea, Ilie Popa (*Martiri*); Constantin Anghel, Constantin Luca (*Sportivi*); Augustin Lucici (*Galerii de artă*); Sergiu I. Nicolăescu (*Scriitori*); Vasile Novac (*Generali*); Petre Popa (*Universitari*); Silvia Popescu, Marin Drăgușin, Silviu Buburuzan (*Tărâmul tăcerii*); Marian Stoica, Margareta Onofrei (*Scriitori publiciști, folcloriști*); Sevastian Tudor (*Oameni politici și de cultură*); Dumitru Udrescu (*Glosar regional*); Silvestru D. Voinescu (*Academicieni*). Totodată, Dumitru Baci, Ion Băcanu, Ion Boalcă, Dumitru Căpitanu, Constantin Cârstoiu, Gheorghe Chița, Nadia Ciochină, Constantin Ciotei, Mircea Constantinescu, Ion Cruceană, Paul I. Dicu, Vili Firoiu, Constantin Florea, Gheorghe Franțescu, Dănuț Manu, Valeriu Marinescu, Teodor Mavrodin, Flaminu Mârtzu, Nicolae Moiescu, Dorin Oancea, Gheorghe Pârnuță, Vintilă Purnichi, Ioan Răuțescu, Nicolae Rizescu, Octavian Mihail Sachelarie, Constantin Sorescu, Constantin Stancu, Ștefan Trâmbaciu, prezintă ceea ce numim, *Oamenii Cetății*. Asemenea demersuri sunt continuate de analiștii argeșeni ai *noului val*, formați, mai ales, la Facultatea de Științe Socio-Umane a Universității din Pitești, specializarea *Istorie* (prima promoție, 1997-2001), regăsiți deja ca autori de cărți, colaboratori *media*, referenți.

Lipsesc, în mare măsură, după cum se observă, consemnările sistemice despre: constructori, arhitecți, specialiști din industrie, agricultură și administrație, economiști, medici, juriști, ierarhi, muzicieni, plasticieni, cercetători științifici, ziariști, remarcați, cu deosebire, în etapa 1918-2014. Semnatarii paginilor de față analizează convergențele cardinale. Remarcăm faptul că mai mulți membri ai Colegiului redacțional au în proiect realizarea unor dicționare proprii, așa cum sunt Constantin Budan, Lucreția Picui, Simona Nagiț, Ion Bulacu, valorificând, prin extensie, portofoliul deja existent.

Devine oportună, așadar, realizarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului*, inițiativă finalizată, cu succes, în mai multe județe sau municipii ale țării. Descrierile următoare direcționează, în premieră, pentru Argeș-Muscel, un atare deziderat, având ca principal punct de reper semnificația distinctă a acestor locuri, integrate, pregnant, evoluției stătalității autohtone și continentale. Pentru mine, provocarea adusă în discuție a devenit o permanentă *stare de spirit*. Motivațiile sunt multiple! Fără echivoc, referitoare la plaiurile invocate au prins contur pe băncile Școlii Primare, din satul natal, Bocșa, comuna Măciuca, județul Vâlcea, când am reușit să descifrez explicația la o fotografie din *Abecedar*, reprezentând Biserica Mănăstirii Curtea de Argeș. Tot pe atunci, am citit legendele referitoare la Negru Vodă, Posada, Meșterul Manole. Ulterior, cunoștințele generale se vor sistematiza prin studii de specialitate, documentări interne și externe în arhive sau biblioteci, scrieri adecvate, activități didactice și responsabilități publice, derulate, prevalent,

după 1961, la Pitești. Sunt călăuzit, permanent, de reflexia gânditorului american Charles Beard (1874-1948): „*Istoricul adevărat este, în primul rând, un fiu al vremii sale*”.

*

* *

Actualul județ Argeș, denumire suprapusă legendarului hidronim antic *Ordessos/Argesis*, are, prin unirea cu Muscelul, din 1950, statistic, suprafața de 6 826 km², ceea ce reprezintă, aproximativ, 2,9% din teritoriul României. Reședința oficială este, astăzi, municipiul Pitești, localitate atestată printr-un document scris (20 mai 1388), purtând *pecetea* lui Mircea cel Bătrân (1386-1418). Titulatura urbană, **orașul Pitești**, se folosește începând cu 1 aprilie 1510. La Curtea de Argeș și Câmpulung, foste capitale domnești, se află importante necropole voievodale și regale. Prima referire la fostul județ Argeș datează, se pare, de la 13 august 1437, din vremea voievodului Vlad Dracul (1436-1447). Consemnarea, reprodusă în **Documenta Romaniae Historica, B, Țara Românească, Volumul I**, București, 1966, amintește, la pagina 50, așezarea „*Lănjești din Arghis*”, existentă în actuala localitate Lunca Corbului. Denumirea *Mușcel* este ulterioară: 30 aprilie 1536, pe timpul domnului Radu Paisie/Petru de la Argeș (1535-1545). A existat, cândva, interferând arealele de mai sus, județul *Pădureț*, notificat, la 19 iulie 1498, în perioada lui Radu cel Mare (1495-1508), contopit apoi cu Muscelul. Până în veacul XVIII, sediul administrativ al județului Argeș s-a aflat la Curtea de Argeș, statut acordat, ulterior, orașului Pitești. Pentru Muscel, epicentrul a fost, permanent, la Câmpulung.

De-a lungul secolelor, evoluția acestor zone a fost apropiată ca sens demografic, economic, social, cultural, religios. Cele două perimetre sunt definite medieval, redimensionate, concludent, prin legislația din 2/14 aprilie 1864, elaborată, unionist, de Alexandru Ioan Cuza (1859-1866), când existau ținuturi, plase, comune urbane sau rurale, sate. Conform organizării teritoriale, hotărâte de suveranul României, Carol II (1930-1940), județele Argeș și Muscel au devenit parte componentă a Ținutului Bucegi, reședință oficială, București (1938-1940), iar în etapa 1940-1944, erau integrate Regiunii IX, structură condensată criteriilor militare, decizia aparținând conducătorul statului, Ioan/Ion Antonescu (1882-1946). La 30 noiembrie 1944, România avea 58 de județe. Unele așezări rurale din Argeș-Muscel au aparținut, cu intermitență, județelor Dâmbovița, Olt, Teleorman, Vâlcea.

Pe baza prevederilor **Legii Nr.5**, din 6 septembrie 1950, marea majoritate a localităților din Argeș, Muscel, Olt, Vâlcea au format Regiunea Argeș (1950-1952; 1961-1968), numită, temporar, Regiunea Pitești (1952-1961). Se împărțea în raioanele: Băbeni-Bistrița, Costești, Curtea de Argeș,

Drăgănești Olt, Drăgășani, Găești, Horezu, Muscel, Pitești, Potcoava, Râmnicu Vâlcea, Slatina, Topoloveni, Vedea, însumând 15 800 km², 356 de comune, 1 533 de sate. La 1 ianuarie 1961, Băbeni-Bistrița și Topoloveni erau desființate, urmate, în scurt timp, de Vedea. Prin aplicarea **Legii Nr. 57**, din 16 februarie 1968, se revenea la organizarea administrativă pe județe. Comparativ, însă, cu situația tradițională, Argeșul și Muscelul rămăneau unite, cu excepția comunelor arondate județului Dâmbovița, când România a fost primită în Uniunea Europeană, situație care se menține inclusiv astăzi. După 1 ianuarie 2007, facem parte, ca sens european, din **Regiunea Sud** rezidentă, municipiul la Călărași. Anumite structuri argeșene de profil gravitează spre Alexandria, București, Ploiești, Târgoviște.

Geografic, înălțimile munților Făgăraș, aparținând Carpaților Meridionali, unesc Argeșul, la nord, cu județele Sibiu și Brașov, crestele semețe ale Masivului Leaota, dealurile din Podișul Getic și o parte din Câmpia Română constituie *puntea* de est cu județul Dâmbovița, Câmpia Găvanu-Burdea ajunge, la sud și sud-est, până spre județele Teleorman și Olt, iar *cumpăna de ape*, dincolo de râurile Cotmeana și Topolog, asigură limita vestică, itinerantă, județelor Vâlcea și Olt. Relieful, *asemănător unui uriaș amfiteatru*, se *descifrează*, predilect, de la nord spre sud, de la Vâful Moldoveanul (2 543 m), până la șesurile aluvionare. Ținuturile *piemontane* ocupă mai mult de jumătate din teritorialitatea amintită anterior. Prin văile *săpate* de șuvoaie în munți și dealuri, pe frumoasele plaiuri ori muscele, de-a lungul drumurilor sau șoselelor, ignorând, uneori, ariditatea, s-au constituit trainice așezări omenești.

Viața materială și spirituală din Argeș-Muscel a *urcat*, milenar, o dată cu celelalte *pământuri* binecuvântate, treptele civilizației. Nu este *zidire* mai veche sau mai nouă, suprapusă talentului perpetuu, care să nu amintească personalitatea poporului român, strădaniile sale pentru unitate, independență, progres, conlucrare externă. Aici a fost *Țara Ctitoriei*, leagănul formării statului feudal primordial, numit, frecvent, *Muntenia* sau *Valahia*, primele reședințe princiare s-au zidit la Curtea de Argeș și Câmpulung, stema timpurie a Basarabilor (secolul XIV), simbolizând idei dinastice, stăpânirea dincolo și dincoace de Carpați, în Dobrogea sau nordul Gurilor Dunării.

Eforturile pentru menținerea nucleelor administrative medievale s-au *centrat*, deseori, pe aceste locuri. Ca dovadă, voievodul Argeșului, Basarab I *Întemeietorul* (c. 1310-1352), a obținut victoria *emblematică* de la Posada, localizată în *pripoarele* Perișanilor (12 noiembrie 1330), despre care va aminti, concludiv, cronicarul Martin Strykowski, din Polonia: „*Regele ungar Carol, ridicând război năprasnic asupra domnului muntean Basarab, fu bătut cu desăvârșire ... astfel încât cu puțini ai săi abia a scăpat cu fuga*”. La Curtea de Argeș, domnul Nicolae Alexandru (1352-1364) înființa, simbolic (1359), prima

mitropolie ortodoxă a Munteniei. Peste câteva decenii, oastea condusă de Mircea cel Bătrân (1386-1418) s-a confruntat cu armatele legendarului sultan otoman, Baiazid (1389-1402), românii obținând la Rovine (10 octombrie 1394), undeva, pe *Câmpia de la sud de Pitești*, după cum opinează mulți analiști ai perioadei, un succes răsunător. „*A fost război mare*, notează, în 1620, călugărul erudit Mihail Moxa, *cât se întuneca văzduhul de mulțimea săgeților ... și mai pierdu Baiazid oastea lui cu totul*”.

Documente ale secolului XVI au consemnat aspecte importante referitoare la rolul zonei Argeș-Muscel în vremea domnului Neagoe Basarab (1512-1525), cel care ne-a lăsat, printre altele, Biserica Episcopală de la Curtea de Argeș, aureolată cu *Balada Meșterului Manole*, precum și celebrele texte filosofice reunite sub genericul *Învățăturile*. Apoi, pe timpul lui Radu de la Afumați (1522 ~ 1525), una dintre cele 19 lupte, purtate cu detașamente otomane, s-a dat la Rucăr, pe drumul spre Brașov (1522). Deosebite sunt faptele primului *unificator* al Țărilor Române, Mihai Viteazul (1593-1601), petrecute la Stoenеști (1595), între Câmpulung și Târgoviște, ulterior, 25 noiembrie 1600, lângă vechea reședință de la Curtea de Argeș, unde a angajat ultima sa inițiativă militară la sud de Carpați. Ulterior, domnul Matei Basarab (1632-1654) a instalat, la reședința din Câmpulung, o tiparniță, unde s-au imprimat valoroase cărți de cult în limbile slavonă și română. Legături statornice au menținut, cu oamenii acestor locuri, totodată, voievozii Vlad Călugărul (1481~1495), Constantin Șerban (1654-1658), Șerban Cantacuzino (1678-1688), Constantin Brâncoveanu (1688-1714), dar și unii domni fanarioți (1716-1821), ale căror *legiuiri* și *coduri* vor stimula introducerea sistemelor premoderne. În 1793, la Pitești exista sediul Cancelariei episcopale ortodoxe, transferate, ulterior, la Curtea de Argeș. Structural, până în secolul XVIII, județul Argeș a fost coordonat din Curtea de Argeș, reședință oficială devenind, apoi, orașul Pitești.

Locuitorii acestui areal s-au integrat, nemijlocit, în derularea evenimentelor naționale de la 1821, 1848, 1859, 1877, 1918. Astfel, Tudor Vladimirescu, inițiatorul acțiunilor novatoare din 1821, care servise, vremelnic, în administrația plaiurilor, a stabilit, Pitești, punctul strategic nordic pentru eventuala rezistență militară. De altfel, planurile mișcării revoluționare au fost elaborate cu acordul tacit al unor patrioți ai locurilor, precum Dinicu Golescu și Ilarion Ghiorgiadiș. Precipitarea evenimentelor nu a permis, aplicarea celor preconizate, iar *oșteanul din Vladimiri* arestat de aliații săi, *liderii* Eteriei elene, în tabăra stabilită la Golești, va *plăti*, cu viața, undeva, lângă Târgoviște (27 mai 1821), îndrăzneala ridicării neamului de jos pentru dreptate socială.

În perioada 1831-1864, județele Argeș și Mușcel au fost conduse, succedând ispravniciei; de *ocârmuitori/cârmuitori*, înlocuiți, prin *Legea administrației*, adoptată la 1 aprilie 1864, cu prefecți (inspirație franceză).

Apar, totodată, consiliile județene. Conform prevederilor **Regulamentului Organic**, aplicat, efectiv, 26 de ani (1832-1858), județul Argeș avea *plaiurile* Aref și Lovișteea, precum și șase *plase*: Argeș, Găleşești, Oltul de Jos, Pitești, Topolog, Vâlsan. Structură asemănătoare întâlnim în județul Muscel: *plaiurile* Argeșel, Dâmbovița, Nucșoara; *plasele* Râuri și Podgoria. De-a lungul timpului se vor produce numeroase modificări.

Un succes important al conducerii celor două județe a fost organizarea școlilor sătești de stat, prin aplicarea **Poruncii Departamentului Treburilor din Lăuntru**, datată, București, 14 ianuarie 1838. Activitatea era coordonată de Eforia Școalelor, în colaborare cu Marea Logofeție a Treburilor Bisericești. Anterior, s-au înființat școlile naționale (*normale*) din Câmpulung (1832) și Pitești (1833), unde au pregătit primii învățători pentru instituțiile rurale. Așa, de exemplu, la 2 aprilie 1839, în plasa Podgoria (Muscel) se considerau deschise 17 școli primare.

Argeșenii și muscelenii s-au implicat activ în *Revoluția de la 1848*, remarcându-se mai multe personalități originare din această parte a Țării Românești: Ion C. Brătianu, Dumitru C. Brătianu, Ștefan C. Golescu, Nicolae C. Golescu, Radu C. Golescu, Alexandru C. Golescu (Albu), Alexandru G. Golescu (Negru), Constantin D. Aricescu, Ion D. Negulici, Nicolae Kretzulescu, Carol Davila. De menționat faptul că, în majoritatea lor, membrii Guvernului Provizoriu de la 1848 proveneau din asemenea locuri, iar la Rucăr s-a retras, pentru scurt timp, *forul executiv* amintit, într-un moment al dezorientării conducătorilor revoluției.

În vederea Unirii Principatelor Române, respectând prevederile de **Articolul 5**, din **Înaltul Împărătesc Firman**, elaborat de Cancelaria Otomană, referitor la alegerile pentru *Adunarea Ad-hoc* a Munteniei, argeșenii au optat să-i reprezinte, prin voința exprimată la 17 septembrie 1857, ca deputați, pentru: Scarlat Turnavitu, Dumitru C. Brătianu, Ion C. Brătianu, Tudosie Murgescu. La rândul lor, muscelenii i-au preferat pe: Ștefan Golescu, Alexandru G. Golescu (*Negru*), Constantin D. Aricescu, Ion Tică. Printre cei care l-au întâmpinat pe domnul Unirii, Alexandru Ioan Cuza, la București (7 februarie 1859), s-au aflat, împreună cu alți oficiali, piteștenii Nicolae Coculescu și Eftimie Nicolau. Peste câteva luni, în iunie 1859, principele a vizitat reședința Argeșului, iar doamna Elena Cuza va sosi în Pitești la 3 octombrie 1863. Asemenea momente sunt atestate documentar și pentru Câmpulung, Muscel.

Pe durata *Războiului de Independență* (1877-1878), cei mai mulți argeșeni și musceleni mobilizați au făcut parte din Regimentul 4 *Dorobanți*, Regimentul 2 *Călărași*, Batalionul 4 *Vânători*. Pentru început, *dorobanții* au apărat linia Dunării, apoi, prin **Ordinul Cartierului General**, vor participa la luptele cu turcii de la Capitanova, Rahova și Vidin, iar unitățile militare ale

călărașilor s-au aflat în grupul celor ce au cucerit Rahova, Haltagi, Desa, Tatar, Mahala, Smârdan, Inova. *Vânătorii*, având comandamentul la Calafat, vor prelua (25 noiembrie 1878), după finalizarea ostilităților și obținerea succesului scontat, controlul asupra orașului Constanța, contribuind, nemijlocit, la instituirea administrației române pe teritoriul Dobrogei în etapa dintre *tratatele de pace* de la San Stefano (19 februarie 1878) și Berlin (1/13 iulie 1878). Înaintea festivităților din București (8/20 octombrie 1878), Guvernul României, împreună cu viitorul rege, Carol I, concentrează oștirea în *triumghiul strategic* Pitești-Câmpulung-Târgoviște, ceea ce relevă importanța acordată zonei Argeș-Muscel în finalul conflictului ruso-turc din 1877-1878.

De remarcat faptul că martirii independenței, originari din cele două județe, sunt consemnați, după 1984, în originala operă comemorativă *Argeș. Cartea Eroilor*, *bibliofilie* unicat pentru România, fiind înscrisi, totodată, pe monumente, împreună cu cei căzuți la datorie în 1913, 1916-1918, 1941-1945.

Argeșul și Muscelul s-au racordat eforturilor naționale din etapa participării României la *Primul Război Mondial* (1916-1918), evenimentul favorizând Marea Unire de la 1918. Militarii din Pitești se găseau, la 21 august 1916, în zona operațiunilor transilvănene, care ne-au fost, însă, defavorabile. Spre sfârșitul lunii noiembrie 1916, se vor deplasa, prin Pasul Buzău, în Moldova, participând la obținerea victoriei contra *Centralilor* de la Mărăști (22 iulie – 1 august 1917). După staționarea vremelnică la Iași, Regimentul 4 Argeș, a trecut Prutul (24 februarie 1918), asigurând ordinea pe timpul dezbaterii *Hotărârii Unirii Basarabiei cu Statul Român*, cantonând, apoi, la Huși. S-a reîntors, în Pitești, aproape de finalul anului 1918.

Motive speciale determină Guvernul României să consolideze suportul militar din Basarabia, unită cu *Patria Mamă* (27 martie 1918), context în care Regimentul 4 Argeș a plecat, din București, spre Chișinău (25 februarie 1920), fiind păstrat, dincolo de Prut, până la 15 septembrie 1922. Peste exact o lună, regele Ferdinand devenea, în Catedrala din Alba Iulia, primul monarh încoronat al României Mari. Traiectorii distincte și glorioase au avut, de asemenea, unitățile militare din Câmpulung, regăsite (1916-1918), pe *Frontul Dobrogean*, ori la Valea Mare-Pravăț, Mateiaș, Dragoslavele, ulterior, pe alte aliniamente.

Participarea țării noastre, pentru perioada 1941-1945, în cel de *Al Doilea Război Mondial* (1939-1945), configurează prim-planul evenimentelor etapei respective. Ofensiva spre est, începând cu 22 iunie 1941, alături de *Axă*, s-a motivat, prin obligația istorică a reintegrării Basarabiei, Bucovinei de Nord și Ținutului Herța în teritoriul autohton. Reliefăm aspectul că, după *notele ultimative* ale Guvernului Uniunii Sovietice (26 și 28 iunie 1940), mai multe familii de români, refugiate din provinciile amintite, se vor stabili în Argeș-Muscel, găsind, aici, adăpost, locuri de muncă, respect, afecțiune. Reorientarea

politicii externe a României (23 august 1944), a determinat participarea unor unități militare locale pe *Frontul de Vest*, până în Slovacia și Austria, reeditându-se, comparabil, tragediile umane din *etapa estică* a războiului. Anii 1941-1945 au mărit contribuția de sânge a cetățenilor din Argeș-Muscel pe *Altarul sacrificiului suprem*, ridicat, spiritul pentru pacea, democrația, libertatea și independența popoarelor. După capitularea Germaniei fasciste, trupe sovietice rămân în baze apropiate orașelor Pitești, Câmpulung, Curtea de Argeș, fiind retrase în 1958.

Debutul exprimării regimului comunist postbelic, instaurat sub tutela Moscovei, a determinat constituirea unor grupări opozante, deosebit de active fiind subordonate ofițerilor Gheorghe Arsenescu și Toma Arnăuțoiu, denumite *Haiducii Muscelului*. Anihilarea din partea Securității Statului survine în deceniul șase al secolului XX. Mai mulți partizani și susținători au fost capturați, judecați, condamnați la ani grei de închisoare, sau executați, devenind martiri. Totodată, în reședința Argeșului a existat *temnița detenției drastice a detenției*, unde s-au folosit *tehnici ingenioase de reeducare a deținuților prin tortură*, generând sintagma *Experimentul Pitești*, evocat, după 1989, prin simpozioane naționale și internaționale. Pentru atitudinea ostilă așezărilor sudice, a vizat, prioritar, contracararea *colectivizării* agriculturii și expropriilor executorii.

Conceptele perioadei decembrie 1947 (abolirea monarhiei și instaurarea Republicii Populare Române) – decembrie 1989 (Revoluția antitotalitară) au conferit zonei Argeș-Muscel o anumită identitate contradictorie, în sensul anulării, de exemplu, a *pluripartidismului* organizațional local, prin impunerea *exclusivismului piramidei dominante*, fenomen suprapus, favorabil redimensionării structurilor urbane, industrializării intensive, constituirii marilor ferme agricole, eradicării analfabetismului și a șomajului, menținerii echilibrului religios, acordării anumitor facilități școlare sau profesionale.

Ideile promovate în etapa interbelică, de liderii naționali originari din această parte a României, liberalii Ion I.C. Brătianu (1864-1927), Vintilă I.C. Brătianu (1867-1930), țărăniștii Armand Călinescu (1893-1939), Ion Mihalache (1882-1965), ori de alți militanți apropiați doctrinar, au fost total repudiate după 1947. Concomitent, *parlamentarismul* de stânga a propulsat, în arena vieții politice naționale și internaționale, pe savantul endocrinolog, Constantin I. Parhon (1874-1969), născut la Câmpulung, Muscel, președinte fondator al Prezidiului Marii Adunări Naționale (1947-1952), dar și pe Nicolae Ceaușescu (1818-1989), deputat de Pitești în forul suprem legislativ, vreme de 17 ani (1952-1969), devenit primul președinte al Republicii (1974-1989).

Până în 1990, Argeșul a fost, timp îndelungat, a *patra putere* industrială *etatistă* a României contemporane, deținând *monopolul* fabricării

autoturismelor, primordialitatea Platformei Petrochimice *Pitești-Sud*, prevalența anumitor ramuri prelucrătoare, ori din domeniile energiei electrice și nucleare, silviculturii, pomiculturii, viticulturii, construcției de școli, spitale, apartamente, mari complexe comerciale. Ca urmare, începând cu 1966, semnificativ, zeci de delegații străine, de pe toate continentele, au vizitat municipiul Pitești, considerat *arhetip* al aplicării ***Doctrinei dezvoltării socialiste multilaterale***. La 22 decembrie 1989, principalele instituții publice din această parte a României erau ocupate, totuși, *fără violență*, de contestatarii vechiului regim, reprezentanții lor fiind instalați la conducere prin voință populară.

După 1990, argeșenii și muscelenii s-au readaptat, într-un timp relativ scurt, la principiile inițiativei individuale, liberalizării prețurilor, concurenței de piață, sistemului financiar actual, privatizării, sensurilor continentalizării. Preocupările economice și sociale au rămas, aproximativ zece ani, *plurivalente*. Ca dovadă, restructurarea întreprinderilor nu a generat o rată exagerată a disponibilizărilor, capitalizarea străină s-a exprimat vizibil, iar ritmul constructiv a fost evident. Succese convingătoare au obținut: Compania *Dacia – Renault*, din Mioveni; fabricile de echipamente auto de la Pitești; unitățile prelucrătoare cu profil alimentar. Totuși, după 2000, potențialul industrial al Argeșului, comparativ cu nivelul anului 1989, a scăzut considerabil: disoluția, în cea mai mare parte, a platformelor *Pitești-Nord*, *Pitești-Sud*, *Câmpulung*, *Curtea de Argeș*, pierderea surselor de materii prime și a piețelor de desfacere, intrarea în insolvență, scăderea veniturilor salariale; exodul forței calificate de muncă; falimentul multor firme mici și mijlocii; reducerea investițiilor bugetare autohtone.

Astăzi, sunt puțini agenții economici care au potențialul relevant sau își asumă proiecte strategice, municipiul Pitești având tendința să devină *placă turnată* a speculațiilor bancare sau comerciale, interne ori internaționale, dar mai puțin bază productivă. Ritmul atragerii investitorilor străini s-a diminuat. Este laudabil faptul că aici s-a edificat unul dintre cele mai mari *campusuri* universitare de stat ale României, zona centrală este reabilitată, orașul continuă să se transforme, primăvara, într-o adevărată *capitală a lalelelor* viața politică locală oferă diverse alternative, iar instituțiile culturale și eclesiastice afișază programe diferențiate. Particularități specifice prezintă și celelalte localități din Argeș-Muscel. Apartenența României la *NATO* (2004) și Uniunea Europeană (2007) incumbă solidaritate internațională, inclusiv în *teatrele externe* operaționale, favorizează depășirea incertitudinilor pasagere, cauzate, printre altele, de efectele crizei mondiale virulente, conflictele militare zonale, afirmarea extremismului.

*

* *

Enciclopedia Argeşului și Muscelului dorim să fie, pe cât posibil, *Cartea de identitate* a oamenilor și locurilor acestui areal, suprapusă, concludiv, specificității românești. Prin urmare, integrată lucrărilor de factură asemănătoare, face trimiteri, alfabetic la: persoane remarcate de-a lungul timpurilor, originare sau stabilite definitiv în Argeş-Muscel ori cu activitate relevantă, peste zece ani, dedicată spațiului enunțat; familii renumite; localități; repere economice; instituții publice; foruri științifice și administrative; organizații și asociații; mijloace *media* importante; așezăminte religioase; toponime, hidronime, oronime specifice zonei; rezervații naturale; monumente, locuri istorice, edificii reprezentative; glosar selectiv; inițiative durabile.

Ideea oportunității elaborării **Enciclopediei Argeşului și Muscelului** s-a conturat în primăvara anului 2003, pe timpul când eram decan al Facultății de Istorie, Filosofie, Jurnalism, astăzi, Facultatea de Științe Socio-Umane a Universității din Pitești, urmărind, prin această inițiativă, orientarea instituției spre viața *Cetății*. De atunci au trecut 11 ani. Dar, așa cum ne-au călăuzit cuvintele învățatului roman Lucius Annaeus Seneca (55 î.Hr.~41 d.H.); „*ceea ce rațiunea nu izbutește, izbutește adesea vremea*”. Așa s-au petrecut lucrurile și în atare demers. Primii care au subscris conceptului din 2003, de semnatarul acestor rânduri, au fost statornicii noștri colaboratori la scrierea volumelor: **Pitești. Ghid de oraș** (1985); **Pitești. Pagini de istorie** (1986); **Istoria municipiului Pitești** (1988); **Pitești. Tradiție și contemporaneitate** (2008). Sunt listate, bibliografic, alături de **Municipiul Pitești pe noi coordonate** (1969); **Pitești. Memento** (1983, 2008); **Plaiuri argeșene** (1984); **Pitești. Microalbum** (1988). Este vorba de juristul Silvestru D. Voinescu (1935-2005), director emblematic al Bibliotecii Județene Argeş (1964-2004), și profesorul Paul I. Dicu (1926-2008), multă vreme secretar al Societății de Științe Istorice, Filiala Pitești. S-au raliat, imediat: Octavian Mihail Sachelarie, directorul Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeş; Ileana Bălan, directoarea Bibliotecii Universității din Pitești; Spiridon Cristocea, directorul Muzeului Județean Argeş; Filofteia Pally, directorul Muzeului Viticulturii și Pomiculturii Golești, Ștefănești, Argeş, deveniți redactori responsabili pentru cele patru volume preconizate, ulterior, toți cei nominalizați în *colegiul redacțional* și în *casetele tehnice*: redactori de specialitate, documentariști, tehnoredactori, operatori, consilieri editoriali, alți furnizori de informații. Coordonarea științifică a revenit semnatarului – acestor considerente.

Documentele primare, respectiv **Criteriile orientative privind elaborarea Enciclopediei și Fișa personală de identificare**, le-am definitivat, împreună cu profesorul universitar și doctor în biologie, Radu Gava (26 august 2006), folosind laboratorul său de la ultimul etaj al Muzeului Județean Argeş, având o excelentă deschidere vizuală asupra panoramei municipiului Pitești;

finalizarea variantei electronice (26 august 2014), beneficiind de aceeași locație. Multe texte ale etapei inițiale amintite au fost *procesate* de Iulia Elisabeta Ciucă, (Biblioteca Județeană Argeș), iar ultimele, de Maria Dinu Sachelarie (de la Muzeul Golești), favorabile proiectului invocat.

Pentru început, ne-am propus să prezentăm: voievozii Argeșului și Muscelului; academicienii din diferite domenii; oamenii politici și de stat importanți (șefi de stat și de guvern, miniștrii, miniștrii adjuncți, conducătorii de departamente și de agenții guvernamentale); parlamentarii din toate etapele temporale; înalții ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, ori ai altor culte religioase; prefecții de Argeș și Muscel; președinții, vicepreședinții, secretarii generali ai consiliilor regionale sau județene administrative; primarii urbani, liderii locali, inclusiv cei ai comunităților mai mici. Relevanță au faptele lor perene.

Totodată, s-au luat în calcul: scriitorii, care sunt membri ai uniunii de profil (prozatori, dramaturgi, poeți, critici literari, memorialiști); compozitorii și plasticienii (membri ai asociațiilor din domeniu); dirijorii cunoscuți pe plan național, interpreții de operă și operetă, criticii și istoricii de artă; generalii, alți comandanți militari cu merite deosebite; eroii evenimentelor contemporane, căzuți în rezistența antitotalitară, opozanți ai *Experimentului Pitești*, implicați în *holocaust*, ori uciși în teatrele externe de operațiuni; diplomații (ambasadori, șefi de consulate, atașați, reprezentanți ai României la forurile sectoriale, continentale sau mondiale); călătorii și expediționarii, originari din Argeș-Muscel.

De asemenea, am dorit să evidențiem: profesorii universitari; autorii și cercetătorii remarcați în matematică, informatică, fizică, chimie, biologie, geografie, filosofie, sociologie, psihologie, pedagogie, științe ale educației și comunicării; istoricii și cercetătorii prolifici din arhive, muzee, edituri; arhitecții și constructorii recunoscuți în breaslă; juriștii de prestigiu (teoreticieni, procurori, judecători, avocați, notari); medicii, farmaciștii, laboranții integrați sistemului național; actorii de teatru, film, radio și televiziune, având rezonanță meritorie; creatorii și interpreții de muzică ușoară și folclor; analiștii fenomenului cultural, publiciștii, managerii, alte persoane implicate în spiritualitatea argeșeană și musceleană.

Un loc distinct îl ocupă: marii proprietari funciari și industriașii tradiționali; oamenii de afaceri cu succese reale în actualitate; inovatorii și inventatorii de renume; inginerii, economiștii, comercianții, finanțiștii, bancherii de prestigiu, filantropii, exprimând valențe multiple și benefice; agronomii, fermierii, arendașii, cercetătorii în științe agricole și silvice, astronomii, astrologii; cadrele didactice din învățământul preuniversitar, care au obținut gradul I, ori titluri doctorale, sunt autori de manuale, cu preocupări de mai mare cuprindere, inclusiv cărți editate; ziarisții apreciați din presa scrisă

și audio-vizuală, comentatorii, analiștii, directorii și patronii de publicații, edituri, tipografii; sportivii de performanță și antrenorii, organizatorii de mari competiții, luându-se în calcul: titlul de campion național, locurile I, II, III la Jocurile Olimpice, campionatele mondiale, europene, balcanice, universitare.

După cum se poate observa, comparativ cu segmentele tematice anterioare, criteriile noastre enciclopedice, grupate în *volumele I, II, III, IV*, sunt mult mai generoase. Ultimul (*S-Z*) cuprinde, pe lângă literele amintite: *glosarul selectiv, 20 de anexe și bibliografia specială. Prin tipografiere, se va adăuga indicele de persoane*. S-au evitat, cu mici excepții, prescurtările de cuvinte și despărțirile în silabe, iar pentru cazurile când numele unor persoane este repetat, se face trimitere, prin (v.), la enunțul cardinal.

Proiectul s-a lansat, joi, 5 octombrie 2006, în Sala de Conferințe *Gheorghe Ionescu-Gion* a Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș, director dr. Octavian Mihail Sachelarie. Instituția *centenară* devenea atât locația preferențială, cât și principalul suport documentar sau logistic al *enciclopediștilor*. Aspectul presupunea, însă, conlucrarea cu toate bibliotecile, muzeele și alte unități din teritoriu. De atunci, în fiecare zi de luni a săptămânii, redactorii, împreună cu furnizorii de informații, s-au revăzut, sistematic, în spațiile instituției amintite pentru *Volumul I (A-C)*, ulterior, la: Biblioteca Universității din Pitești, *Volumul II (D-K)*; Muzeul Județean Argeș, *Volumul III (L-R)*; Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești, *Volumul IV (S-Z)*.

Au răspuns invitației, acceptând dezvoltarea acestui proiect, importanți oameni de cultură, autori apreciați pentru scrierile lor, specialiști din domenii convergente, manageri cu experiență, studenți, alți cetățeni. Cercul colaboratorilor, din care fac parte persoane de vârste sau orientări ideologice diferite, a rămas permanent deschis, ceea ce determină să ni se alăture, pe parcurs, valoroși *confrați*. Există însă și cazuri *solitare* când, din diferite motive, s-a *declinat* opțiunea preliminară. Împreună, constituim o adevărată *echipă interdisciplinară*, înscrisă în casele tehnice, demonstrând, constant, onestitate, disponibilitate, un binevenit spirit lucrativ, dominat de optimism, responsabilitate, deschidere spre dialog.

De altfel, reuniunea din 5 octombrie 2006, precizată anterior, nu a presupus *sine qua non* prezența unor oficiali din partea Prefecturii, consiliilor județean sau municipale, întrucât am dorit să *inducem*, cu deosebire în acest caz, *voluntariatul și onorabilitatea civică*, promovate frecvent prin diverse îndemnuri ale structurilor Uniunii Europene, din care facem parte, după 1 ianuarie 2007, împreună cu alte 26 de state.

Un prim bilanț îmbucurător s-a realizat după un an, la 8 octombrie 2007. Atunci, portofoliul primordial cuprindea deja 1 425 de *potențiali candidați* pentru a fi prezentați în paginile *Enciclopediei*. Totuși, s-a convenit: continuarea documentării asupra persoanelor, dar și extinderea a lucrării, prin

prezentarea localităților, instituțiilor, principalilor agenți economici, structurilor naturale, mijloacelor *media*, asociațiilor obștești; stabilirea unor *căi de comunicare* cu foruri științifice din Capitală, identificarea unor argeșeni sau musceleni aflați în diverse zone ale țării ori peste hotare, diversificarea colaborării cu specialiști având preocupări asemănătoare, în București și celelalte reședințe județe ale României: atragerea anumitor parteneri *media*. Termenul finalizării primului volum (doi ani), stabilit, aprioric, s-a prelungit, fiind raportat la densitatea și multitudinea consemnărilor. Era decisă, concomitent, înființarea **Clubului Enciclopediștilor din Argeș – Muscel**, asociație apolitică, promovând voluntariatul unor specialiști de renume pentru elaborarea acestei opere monumentale.

Pe lângă bibliografia lecturată sau fondurile arhivistice consultate, un loc aparte îl ocupă discuțiile purtate, nemijlocit, de redactorii pe domenii, cu persoanele în viață. Ultimul aspect presupune atât asumarea morală a autenticității celor relatate, cât și oferirea anumitor detalii esențiale, necesare viitorilor *enciclopediști*, scutiți de eforturile depuse prin strădaniile noastre. Conservând, așadar, inclusiv prin asemenea modalitate, esența evoluției zonei Argeș-Muscel din ultima jumătate de secol, vom menține, cu certitudine, durabilitatea seculară perpetuă a tot ceea ce ne înconjoară.

Conținutul paginilor următoare se dovedește realist și echilibrat, *disociat*, pe cât posibil, de conotații politice, subiectivism, influențe colaterale. Susținem, principal, concepția analistului american Charles Beard (1874-1948), care concluzionează: „*Istoricul trebuie să fie, în primul rând, un fiu al vremii sale*”. Sperăm să ne integrăm, cu succes, sensurile apriori nepărtinitoare, formulate prin diversitatea relatărilor, multe având un anumit grad de noutate și originalitate.

Așa, de exemplu, pentru prezentarea individuală s-a pornit de la ideea că toate numele listate sunt importante, fiind *departajate*, însă, prin ceea ce am numit *etaje informale*, implicând, ca succesiune: locul și data nașterii, iar acolo unde a fost cazul, ale decesului (sat, comună, oraș, județ), substituite, uneori, din lipsa certitudinilor, prin secole; profesia *tutelară* și adiacentă; stabilirea în Argeș sau Muscel a specialiștilor originari din alte zone, dar care s-au identificat, cel puțin 10-15 ani, prin realizări selective, cu arealul adus în discuție; studii liceale și universitare, eventual doctorale, stagii externe de specializare; etapele exprimării *productive*; listarea a maximum *cinci* elaborări reprezentative (volume, proiecte de arhitectură, edificii finalizate, roluri scenice, creații muzicale, expoziții plastice, succese tehnice, manageriale, științifice); domenii de excelență; contribuții distincte la evoluția anumitor fenomene; nuanțarea recunoașterilor publice antume sau postume.

Generalizând asemenea criterii, s-a renunțat la prezentarea, de exemplu, a unor importanți actori de teatru (Gheorghe Leahu, Colea Răutu),

care s-au aflat, temporar, la Pitești, ca și în cazul unor renumiți constructori, arhitecți, scriitori, informațiile noastre fiind *livrate* județelor de origine. Spațiile alocate în pagină au pornit, ca principiu, de la *primordialitatea* conferită voievozilor, academicienilor, patriarhilor, creatorilor de excepție, până spre celelalte calități comunitare sau individuale. Oferim cititorilor latitudinea de a concluziona singuri asupra demersurilor întreprinse de cei prezentați în *Enciclopedia*, valorizând opțional *etajele informale* amintite mai sus.

Cei 73 de redactori specializați, înscriși în *Caseta autorilor*, semnează, folosind inițiale proprii, consemnările care le aparțin, respectiv (alfabetic): Valeriu Florian **Alexiu** (V.F.A.); Tiberiu Cristian **Avrănescu** (T.C.A.); Nicolae **Badea** (N.N.B.); Ilie **Barangă** (I.I.B.); Ion **Băcanu** (I.S.B.); Ion **Bădescu** (I.G.B.); Ileana **Bălan** (I.A.B.); Dănuț **Bica** (D.I.B.); Manole **Bivol** (M.M.B.); Iulia **Boghirnea** (I.F.B.); Constantin **Budan** (C.D.B.); Ion **Bulacu** (I.T.B.); Constantin **Capătă** (C.G.C.); Constantin **Cârstoiu** (C.C.C.); Gheorghe **Chița** (G.F.C.); Iulia Elisabeta **Ciucă** (I.E.C.); Remus Petre **Cîrstea** (R.P.C.); Ion **Cojocaru** (I.I.C.); Eugenia **Constantinescu** (E.V.C.); Grigore **Constantinescu** (G.I.C.); Spiridon **Cristoceă** (S.I.C.); Aurelian **Dianu** (A.A.D.); Ion M. **Dinu** (I.M.D.); Maria **Dinu Sachelarie** (M.D.S.); Marin **Dragomir** (M.T.D.); Dumitru **Drăguț** (D.G.D.); Petre **Dumitrescu** (P.A.D.); Ion **Fîntîneru** (I.M.F.); Ion **Focșa** (I.G.F.); Radu **Gava** (R.G.G.); Dumitru **Gherăsoiu** (D.I.G.); Gheorghe **Hera** (G.A.H.); Elena **Heroiu** (E.F.H.); Dumitru D. **Ilie** (D.D.I.); Nicolae **Ionescu** (N.C.I.); Zicu Gheorghe **Ionescu** (Z.M.I.); Nicolae **Leonăchescu** (N.P.L.); Adrian **Mahu** (A.H.M.); Teodor **Mavrodin** (T.N.M.); Ioana Iulica **Mihai** (I.I.M.); Nicolae **Mihăilescu** (N.I.M.); Nicolae **Moiescu** (N.I.M.); Ion Marius **Motreanu** (I.M.M.); Liviu Valentin **Motreanu** (L.V.M.); Alexandru **Mulțescu** (A.I.M.); Simona **Nagîț** (S.C.N.); Claudiu **Neagoe** (C.I.N.); Nicolae **Necșoiu** (N.I.N.); Gheorghe **Nicolescu** (G.I.N.); Vasile **Novac** (V.G.N.); Margareta **Onofrei** (M.M.O.); Filofteia **Pally** (F.C.P.); Lucreția **Picui** (L.I.P.); Ion **Pietrăreanu** (I.D.P.); Ilie **Popa** (I.I.P.); Petre **Popa** (P.N.P.); Cornel **Popescu** (C.C.P.); Grigore **Popescu** (G.N.P.); Silvia **Popescu** (S.P.P.); Marius **Postelnicescu** (M.I.P.); Vintilă **Purnichi** (V.N.P.); Marin **Rădulescu** (M.G.R.); Octavian Mihail **Sachelarie** (O.M.S.); Mariana **Sârbu** (M.C.S.); Constantin **Siman** (C.I.S.); Marian **Stoica** (M.M.S.); Gheorghe **Soare** (G.G.S.); Gheorghe **Șovar** (G.D.Ș.); Ion **Ștefan** (I.I.Ș.); Sevastian **Tudor** (S.M.T.); Dumitru **Văduva** (D.I.V.); Constantin **Vărășcanu** (C.M.V.); Silvestru D. **Voinescu** (S.D.V.). Cei decedați apar în chenar. *Casetele tehnice* listează, preferențial, consultanții științifici, respectiv Nicolae Leonăchescu și Gheorghe Păun, urmați de alte 90 de persoane implicate, benevol, în activitățile specifice elaborării acestei lucrări.

Preocupările privind elaborarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului* s-au interferat Hotărârii Consiliului Județean Argeș, președinte, Constantin

Nicolescu, pentru a organiza, începând din 2007, *Întâlnirile de la Golești*. Anumite detalii, furnizate *virtual* sau *tradițional* de invitați, au completat, iar uneori au suplinit, datele oportune *creionării portretistice* a celor cuprinși în *tomurile* enciclopedice. Informațiile curriculare sunt oferite, sistemic, de Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești, director general, dr. Filofteia Pally, care editează anual, pentru cei gratulați cu *titluri* și *diplome*, volumul dedicat *fiiilor și cetățenilor de onoare* ai Argeșului.

După cum se va constata, în *Enciclopedie* există un segment mai puțin abordat până acum, referitor la *familii importante* din etapele medievală, modernă sau contemporană. Acceptând premiza conform căreia renumele satelor sau orașelor din Argeș-Muscel se conturează, primordial, prin eforturile locuitorilor din comunitatea respectivă, dublate de inițiativele *gospodarilor oficiali*, subscriem, totuși, la faptul că *paternitatea* multor înfăptuiri rezidă în *succesul familial*, regăsit uneori convingător, dincolo de limitele geografice ale așezărilor aborigene.

Realitatea întâlnită ne-a determinat să luăm în calcul familia remarcate prin cel puțin trei generații, ai căror membri s-au distins de-a lungul etapelor istorice. Sociologia *neamurilor autohtone* se impune a fi extinsă și *revigorată*, cu deosebire în etapa febrilă a *amalgamării* demografiilor continentale. Aceleași aprecieri și în cazul celor implicați în industrializare, modernizarea agriculturii, reconstrucția urbană sau rurală, relansarea ortodoxismului, realizarea de activități economice și culturale în state europene, asiatice, africane, americane, prezența pe fronturile menținerii păcii și stabilității universale.

Sistematizarea surselor, evaluarea și completarea ulterioară a paginilor *Enciclopediei Argeșului și Muscelului* direcționează, pentru lectură primară, *postarea* conținutului pe *internet*. Astfel: la 15 iulie 2008, s-a livrat cititorilor *Volumul I (A-C)*, identificat, distinct, pe *site-ul* Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș; *Volumul II (D-K)*, oferit utilizatorilor de Biblioteca Universității din Pitești, se foilează din vara anului 2010; spre mijlocul anului 2012, s-a introdus, virtual, *Volumul III (L-R)*, demers gestionat prin Muzeul Județean Argeș; luni 29 septembrie 2014, era implementat *Volumul IV (S-Z)*, grație preocupării Muzeului Viticulturii și Pomiculturii Golești.

Toate literele se vor putea accesa, însă, concomitent, pe adresele electronice ale celor patru instituții, sau partenerilor *media* constituind un *corpus* unitar. Depozitarul *arhivei* este Secția *Colecții Speciale* a Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș. La timpul potrivit, *Enciclopedia Argeșului și Muscelului* se va tipografia.

Sugestiile și comentariile dumneavoastră sunt binevenite!

THE SPIRIT OF ENCYCLOPEDIA & THE ARGES COUNTY

Abstract

The essay *The Encyclopedia of the Arges & the Muscel Counties* by Petre Popa Ph. D., presents to the public the synthesis of a huge work, carried out in consensus to the autochthonous general orientation (2004-2008). The work was initiated by the one who wrote this lines.

The project was carried out through the collaboration of some important institutions from the Arges County: the County Library Dinicu Golescu Argeş, the Library of Piteşti University, the Argeş County Museum, the Viticulture & Fruit Tree Growing Museum Goleşti – Ştefăneşti, Argeş. The content offers plenty of information about the Arges & Muscel area.

The work criteria were that of the great French dictionaries, such as *Larousse*. The editorial team is formed of well known specialists of different ages, professions & ideological orientations. They are passionate & honest, and they are all voluntaries. The documentarists, the operators, the editorial counselors, the make up editors, and other collaborators should also be mentioned. The work will be printed in 2016. Until then it can be read by accessing the internet sites of the above mentioned cultural institutions.